

eum in persona hujus sancti Nathanaël videbit Dominus, et dicet: « Ecce vere Israëlita, in quo dolus non est¹. » Quando audis: « Ecce vere Israëlita, » veniat tibi in mentem Israël: cum venerit tibi in mentem Israël, veniat tibi in mentem somnium illius, in quo somnio scalam vidit a terra usque ad cœlum, Dominum superincumbentem, Angelos Dei ascendentes et descendentes. Hoc somnium Jacob vidit. Post hoc autem appellatus est Israël: id est, post paululum veniens de Mesopotamia et agens iter. Si ergo Jacob vidit scalam, qui est et Israël appellatus; est autem et Nathanaël iste vere Israëlita, in quo dolus non est: ideo cum miratus esset quia dixit ei Dominus: « Sub arbore ficu vidi te; » dixit ei: « Majus » his videbis², « Et item dixit ei somnium Jacob. Cui dixit? Ei quem appellavit Israëlitam, in quo dolus non esset. Quasi qui diceret: Cujus nomine te appellavi, ipsius somnium in te apparebit: noli festinare mirari, majora horum videbis. « Videbitis cœlum apertum, et Angelos Dei » ascendentes et descendentes ad Filium hominis³. » Ecce quod vidit Jacob: ecce quare perfudit lapidem oleo Jacob: ecce quare Christum propheta significavit et figuravit Jacob. Illud enim factum prophetia erat.

VI. Nunc quid expectetis, novi: quid a me velitis audire, intelligo. Dicam et hoc breviter, ut Dominus donat: « Ascendentes et descendentes Angelos ad Filium » hominis. » Quomodo si descendunt ad illum, hic est, si ascendunt ad illum, sursum est? Si autem ad illum ascendunt, ad illum descendunt, et sursum est, et hic est. Nullo pacto fieri potest, ut ad illum ascendant, et ad illum descendant, nisi et ibi sit quo ascendunt, et hic sit quo descendunt. Quomodo probamus et illic eum esse, et hic eum esse? Respondeat nobis Paulus, qui primo

¹ Joau. 1, 47. — ² Ibid. 48-50. — ³ Ibid. 51.

Saulus. Expertus est illud ipse, quando prius erat persecutor, et postea factus est prædicator: prius Jacob, postea Israël: qui erat et ipse de genere Israël, de tribu Benjamin erat¹. In illo videamus Christum sursum, Christum deorsum. Primo ipsa Domini vox de cœlo hoc ostendit: « Saule, Saule, quid me persequeris²? » Numquid Paulus in cœlum ascenderat? Numquid Paulus saltem lapidem in cœlum miserat? Christianos persequebatur, ipsos ligabat, ipsos occidendos trahebat, ipsos ubique latentes quærebat, ipsis inventis nulla ratione parcebat. Cui ait Dominus Christus, Saule, Saule. Unde clamat? De cœlo. Ergo sursum est. « Quid me persequeris? » Ergo deorsum est. Omnia, etsi breviter, ut potui, exposui Charitati Vestræ. Erogavi quod ad me pertinet: quod autem ad vos pertinet, pauperes cogitate. Conversi ad Dominum, etc.

SERMO CXXIII³.

De verbis Evangelii Joan. II. *Vocatus est autem et Jesus et Discipuli ejus ad nuptias, etc.*

I. SCRIPS, fratres, in Christum enim credentes didicistis, et assidue etiam nos ministerio nostro commendamus vobis, quod medicina tumoris hominis, humilitas est Christi. Non enim periisset homo, nisi superbia tumisset. « Initium enim, sicut Scriptura dicit, omnis » peccati, superbia³. » Contra initium peccati, initium

¹ Philip. III, 5. — ² Act. IX, 4. — ³ Alias XLII de verbis Domini, — ⁴ Eccli. X, 15.

justitiæ necessarium fuit. Si ergo initium omnis peccati superbia; unde sanaretur tumor superbiæ, nisi Deus dignatus esset humilis fieri? Erubescat homo esse superbus; quoniam factus est humilis Deus. Nam quando dicitur homini ut humiliet se, dedignatur: et ut velint hominès vindicari quando læduntur, superbia facit. Cum humiliari dedignantur, vindicari volunt: quasi pœna cuique prodesse possit aliena. Læsus et injuriam passus, vindicari vult: de aliena pœna sibi quærit medicamentum, et acquirit grande tormentum. Ideo in omnibus Dominus Christus humiliari dignatus est, præbens nobis viam: si tamen dignemur ambulare per eam.

II. Ecce inter cætera Filius Virginis venit ad nuptias: qui cum apud Patrem esset, instituit nuptias. Quomodo facta est prima mulier, per quam venit peccatum, de viro sine fœmina: sic vir, per quem deletum est peccatum, de fœmina sine viro. Per illum ruimus, per hunc surgimus. Et quid in ipsis nuptiis fecit? De aqua vinum. Quid potentius? Qui poterat talia facere, dignatus est indigere. Qui fecit de aqua vinum, potuit facere et de lapidibus panem. Eadem potentia erat: sed tunc diabolus tentavit, ideo Christus non fecit. Scitis enim quia quando tentatus est Dominus Christus, hoc ei suggestit diabolus. Esurivit enim, quia et hoc dignatus est, quia et hoc ad humilitatem pertinuit. Esurivit panis, sicut defecit via, sicut vulnerata est sanitas, sicut mortua est vita. Cum ergo esuriret, ut nostis, ait illi tentator: « Si Filius Dei es, dic lapidibus » istis ut panes fiant. » Et respondit tentatori, docens te respondere tentatori. Ad hoc enim pugnat imperator, ut milites discant. Quid respondit? « Non in solo pane vivit » homo, sed in omni verbo Dei¹. » Et non fecit de lapidibus panes, qui utique sic potuit facere, sicut de aqua

¹ Matth. iv, 3 et 4.

vinum. Eiusdem enim potentiæ est facere de lapide panem: sed non fecit, ut voluntatem contemneret tentatoris. Aliter enim tentator non vincitur, nisi contemnatur. Et cum vicisset diabolus tentatorem, venerunt Angeli, et ministrabant ei. Qui ergo tantum poterat, quare illud non fecit, et hoc fecit? Lege, imo recole, quod modo audisti, quando fecit hoc, id est, de aqua vinum: quid addidit Evangelista? « Et crediderunt in eum Discipuli » ejus¹. » Numquid tunc diabolus fuerat crediturus?

III. Qui ergo tanta potuit, esurivit, sitivit, fatigatus est, dormivit, comprehensus est, cæsus est, crucifixus est, occisus est. Ista est via: ambula per humilitatem, ut venias ad æternitatem. Deus Christus patria est quoniam imus: homo Christus via est quoniam imus. Ad illum imus, per illum imus: quid timemus ne erremus? Non recessit a Patre, et venit ad nos. Ubera sugebat, et mundum continebat. In præsepi jacebat, et Angelos pascebat. Deus et homo, idem Deus qui homo, idem homo qui Deus. Sed non unde homo, inde Deus. Deus, quia Verbum: homo, quia Verbum caro factum est; et Deus manendo, et hominis carnem assumendo; addendo quod non erat, non perdendo quod erat. Ergo et modo jam passus per ipsam humilitatem, jam mortuus, jam sepultus, jam resurrexit, jam ascendit in cœlum, ibi est et sedet ad dexteram Patris: et hic est egens in pauperibus suis. Etiam hesterno die hoc commendavi Charitati Vestræ, propter illud quod dixit Nathanaëli: « Majus his vobis » debis. Dico enim vobis, videbitis cœlum apertum, et » Angelos Dei ascendentes et descendentes ad Filium hominis². » Quæсивimus quid esset, et diu locuti sumus: numquid et hodie eadem replicare debemus? Qui affuerunt recordentur: breviter tamen commemoro.

¹ Joan. ii, 11. — ² Id. i, 50 et 51.

IV. Non diceret : « Ascendentes ad Filium hominis, » nisi sursum esset : non diceret : « Descendentes ad Filium » hominis, » nisi et deorsum esset. Ipse sursum, ipse deorsum : sursum in se; deorsum in suis : sursum apud Patrem, deorsum in nobis. Unde et vox illa ad Saulum : « Saule, Saule, quid me persequeris¹? » Non diceret : « Saule, Saule, » nisi quia sursum erat. Sursum eum Saulus non persequeretur : non diceret : « Quid me persequeris, » qui sursum erat, nisi esset et deorsum. Timete Christum sursum, agnoscite deorsum. Habe Christum sursum largientem, hic agnosce indigentem. Hic pauper est, ibi dives est. Quod hic pauper est Christus, pro nobis ipse loquitur : « Esurivi, sitivi, nudus fui, hospes fui, in carcere fui². » Et quibusdam dixit : « Ministrastis mihi : » quibusdam dixit : « Non mihi ministrastis. » Ecce probavimus Christum pauperem : Christum divitem quis nescit? Et hic ad ipsas divitias pertinebat, ut aquam in vinum verteret. Si dives est qui habet vinum, qualis dives est qui facit vinum? Ergo dives et pauper Christus : tanquam Deus dives, tanquam homo pauper. Jam et ipse homo dives ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris : adhuc tamen hic pauper esurit, silit, nudus est.

V. Tu quid es? Dives, an pauper? Multi mihi dicunt : Pauper sum, et verum dicunt. Agnosco pauperem aliquid habentem, agnosco et indigentem. Sed habet quidam multum auri et argenti. O si agnoscat se pauperem! Agnoscit se pauperem, si agnoscit juxta se pauperem. Quid enim? Quantumvis habeas quicumque dives es, Dei mendicus es. Venitur ad horam orationis, et ibi te probo. Petis. Quomodo non pauper es, qui petis? Plus addo : « Panem petis. » Annon es dicturus? « Panem nostrum » quotidianum da nobis³. » Qui panem quotidianum pe-

¹ Act. ix, 4. — ² Matth. xxv, 35. — ³ Matth. vi, 11.

tis, pauper es, an dives? Et tamen Christus dicit tibi : Da mihi ex eo quod dedi tibi. Quid enim attulisti, quando huc venisti? Omnia quae creavi, creatus hic invenisti : nihil attulisti, nihil hinc tolles. De meo mihi quare non donas. Quia tu plenus es, et pauper inanis es. Primordia vestra attendite : ambo nudi nati estis. Et tu ergo nudus natus es. Multa hic invenisti : numquid tecum aliquid attulisti? De meo quaero : da, et reddo. Habuisti me largitorem, fac cito debitorem. Parum est quod dixi : Habuisti me largitorem, fac me debitorem : habeam te foeneratorem. Pauca mihi das, plura reddam. Terrena mihi das, caelestia reddam. Temporalia mihi das, aeterna restituum. Te ipsum tibi reddam, quando te mihi reddero.

SERMO CXXIV¹.

De verbis Evangelii Joan. v, *Est autem Jerosolymis Probatica piscina, etc.*

I. RECENTISSIMA in auribus nostris sonuit Evangelica lectio, et ad cognoscendum quid sibi vellent quae lecta sunt, fecit attentos. Hoc de hie expectari arbitror, hoc me pro viribus expositurum, Dominò adjuvante, polliceor. Procul dubio enim non frustra fiebant illa miracula, et aliquid nobis pro aeterna salute figurabant. Nam salus corporis quae reddita est homini, quanti temporis fuit? Quae est enim vita vestra, dicit sancta Scriptura? « Vapor » est, inquit, ad modicum apparens; deinceps extermin-

¹ Alias XLIII de verbis Domini.

» nabitur¹. » Quod ergo illius hominis corpori ad tempus reddita est sanitas, reddita est nonnulla vapori diuturnitas. Non itaque pro magno illud habendum est : « Vana » salus hominis². » Et illud recolite, fratres, illud Propheticum et Evangelicum, quia in Evangelio legitur hoc testimonium : « Omnis caro fœnum, et omnis honor carnis ut flos fœni; fœnum aruit, flos decidit, Verbum » Domini manet in æternum³. » Verbum Domini etiam fœno dat honorem, et honorem non transitorium : dat eam et carni immortalitatem.

II. Sed prius transit tribulatio vitæ hujus, de qua nobis præstat auxilium, cui diximus : « Da nobis auxilium » de tribulatione⁴. » Tota quippe ista vita intelligentibus tribulatio est. Sunt enim duo tortores animæ, non simul torquentes, sed cruciatum alternantes. Horum duorum tortorum nomina sunt, timor et dolor. Quando tibi bene est, times : quando male est, doles. Sæculi hujus quem non decipit prosperitas, non frangit adversitas? Tenenda est in hoc fœno et in diebus fœni via tutior, Verbum Dei. Cum enim dictum esset : « Omnis caro fœnum, et omnis » honor carnis ut flos fœni; fœnum aruit, flos decidit : » quasi nos quæramus, quæ fœno spes? quæ flori fœni stabilitas? « Sed Verbum, inquit, Domini manet in æternum : » Et unde, inquis, ad me Verbum? « Verbum caro factum est, et habitavit in nobis⁵. » Verbum enim Domini tibi dicit : Noli respuere promissum meum, quia non respui fœnum tuum. Hoc ergo quod nobis præstitit Verbum Domini, ut ad ipsum nos teneremus, ne cum flore fœni transiremus : hoc ergo quod nobis præstitit, ut Verbum caro fieret, suscipiens carnem, non mutatum in carnem; manens et assumens, manens quod erat,

¹ Jacob. iv, 15. — ² Psal. lxx, 13. — ³ Isai. xl, 6. Jacob. i, 10, et 2 Petr. i, 24. — ⁴ Psal. lxx, 13. — ⁵ Joan. i, 14.

assumens quod non erat : hoc ergo quod nobis præstitit, etiam piscina illa significat.

III. Breviter dico : Aqua illa, Judaicus populus erat : quinque porticus, Lex. Quinque enim libros scripsit Moyses. Ergo aqua quinque porticibus cingebatur, sicut ille populus Lege coërcebatur. Aquæ perturbatio, in illo populo est Domini passio. Qui descendebat sanabatur, non nisi unus : quia ipsa est unitas. Quibuscumque ista displicet Christi passio, superbi sunt : nolunt descendere, non sanantur. Et ego, inquit, crediturus sum Deum in carne, Deum natum ex foemina, Deum crucifixum, flagellatum, mortuum, vulneratum, sepultum? Absit ut hoc credam de Deo, indignum est. Cor loquatur, non cervix. Superbo videtur indigna Domini humilitas, ideo a talibus longe fit sanitas. Noli te extollere : si vis sanari, descende. Expavescere pietas debuit, si Christus in carne mutabilis diceretur. Nunc autem commendat tibi veritas immutabilem Christum, quantum attinet ad Verbum. « In principio enim erat Verbum, et Verbum erat apud » Deum¹ : » non quod sonaret, et transiret, quia Deus erat Verbum. Manet ergo Deus tuus immutabilis. O verax pietas! manet Deus tuus : noli timere, non perit; et per ipsum nec tu peris. Manet, nascitur ex foemina, sed in carne. Verbum autem et matrem fecit. Qui erat antequam fieret, fecit sibi in qua fieret. Infans fuit, sed in carne. Suxit, crevit, alimenta sumpsit, per ætates cucurrit, ad juventam pervenit, sed in carne. Fatigatus dormivit, sed in carne. Esuriem sitimque passus est, sed in carne. Comprehensus, ligatus, flagellatus, contumeliis affectus, postremo crucifixus, occisus, sed in carne. Quid expavescis? Verbum Domini manet in æternum. Qui respuit istam

¹ Joan. i, 1.

Dei humilitatem, non vult sibi a mortifero tumore superbiæ sanitatem.

IV. Præstitit ergo Dominus Jesus Christus per carnem suam carni nostræ spem. Suscepit enim quod noveramus in hac terra, quod hic abundabat, nasci et mori. Nasci et mori, hic abundabat : resurgere et in æternum vivere, non hic erat. Invenit hic viles merces terrestres, attulit peregrinas coelestes. Si expavescis mortem, ama resurrectionem. Dedit tibi auxilium de tribulatione sua : nam vana remanserat salus tua. Salutem itaque in hoc mundo peregrinam, hoc est, sempiternam, fratres, agnoscamus et diligamus, et in hoc mundo tanquam peregrini vivamus. Transire nos cogitemus, et minus peccabimus. Agamus potius Domino Deo nostro gratias, quia hujus vitæ ultimum diem et brevem esse voluit et incertum. A prima infantia usque ad decrepitam senectutem, breve spatium est. Quod tandiu vixerat, quid ei profuisset, si Adam hodie mortuus esset? Quid diu est, ubi finis est? Hesternum diem nemo revocat : hodiernus crastino urgetur, ut transeat. Ipso parvo spatio bene vivamus, ut illo eamus unde non transeamus. Et modo cum loquimur, utique transimus. Verba currunt, et horæ volant : sic ætas nostra, sic actus nostri, sic honores nostri, sic miseria nostra, sic ista felicitas nostra. Totum transit : sed non expavescamus : Verbum Domini manet in æternum. Conversi ad Dominum, etc.

SERMO CXXV¹.

Rursum in Joan. v. De quinque porticibus, ubi multitudo languentium jacebat, et de piscina Siloë.

I. Nec auribus, nec cordibus vestris rudia repetuntur : reparant tamen audientis affectum, et quodam modo commemorata innovant nos : nec piget ea quæ nota sunt audire, quia semper dulcia sunt, quæ Domini sunt. Sic est expositio divinarum Scripturarum, sicut sunt ipsæ divinæ Scripturæ : etsi notæ sunt, leguntur tamen ad commemorationem. Sic et expositio earum, etsi nota est, repetenda est tamen, ut qui obliti sunt commemorentur, vel qui forte non audierunt, audiant ; et qui tenent quod audire consueverunt, repetendo fiat ut oblivisci non possint. Meminimus enim de hoc capitulo Evangelii jam nos locutos Charitati Vestræ. Nec piget tamen eadem vobis commemorare, sicut non piguit eamdem vobis lectionem repetere. Apostolus Paulus dicit quadam in Epistola, « Eadem scribere vobis, mihi quidem non pigrum, vobis » autem necessarium². » Ita et nos eadem dicere vobis, nobis non pigrum, vobis autem tutum.

II. Quinque porticus, in quibus jacebant infirmi, Legem significant, quæ primo data est Judæis et populo Israël per famulum Dei Moysen. Etenim Moyses ipse, minister Legis, quinque libros fecit. Propter numerum ergo librorum, quos ille scripsit, quinque porticus Legem figurabant. Quia vero Lex non data est quæ sanaret in-

¹ Alias 13 ex Sirmondianis. — ² Philip. iii, 1.